

Сучасні підходи у дошкільній освіті ставлять за мету відкрити перед дитиною світ у його єдності та різноманітності через освоєння чотирьох основних сфер життя: Природи, Культури, Людей, Власного Я. Педагогічний процес прогнозуємо таким, що формує цілісну картину світу, виховує у дошкільника ціннісне ставлення до довкілля та самого себе, сприяє реалізації соціально-морального, емоційно-ціннісного, пізнавального, креативного, мовленнєвого потенціалів

Коли починати навчати іноземної МОВИ

У Базовій програмі розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (далі - Базова програма), що концептуально відповідає Державному стандарту - Базовому компоненту дошкільної освіти в Україні, йдеться про навчання дітей іноземної мови як про варіативний компонент дошкільної освіти. Це означає, що окремим дітям за їхнього бажання цілком можливо оволодівати елементами іншої мови у дошкільному віці. У Базовій програмі подано виважені підходи фахівців до реалізації цього напрямку розвитку дошкільників. З огляду на те, що останнім часом пропозиції додаткових послуг для вихованців та їхніх батьків, зокрема з вивчення іноземної мови, активізувалися, маємо окремі застереження, які не можна ігнорувати, вирішуючи, коли розпочинати навчати дитину іноземної мови.

Навчати, якщо навчання цікаве самій дитині а не її батькам

Вивчення, а правильніше було б сказати оволодіння елементами іноземної мови у дошкільному віці не має набувати масового (тотального) характеру. Продуктивність педагогічного процесу уможлиблюється за умови виникнення інтересу у самої дитини, а не як результат домагань дорослих, зокрема задля задоволення амбіцій чи похвалання батьків. Такі прагнення дорослих призводять до перевантаження малюків, які ледве встигають відвідувати всілякі гуртки, підготовчі курси, розвивальні школи, центри тощо.

Треба зазначити, що різноманітні галузеві знання не гарантують дошкільникам життєвого успіху, а опріч того ще й звужують дитяче буття з його субкультурою, власною територією розвитку. Василь Сухомлинський стверджував, що під лавиною знань можуть бути поховані допитливість і зацікавленість дитини. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні наголошує на тому, що дошкільний навчальний заклад - це не школа для маленьких, де готують до справжньої школи. І не варто переносити «шкільні» методи у дитячий садок.

Проте дорослим почасти видається стимулюючим і необхідним порівнювати окрему дитину з її ровесниками, які щось уміють робити ліпше, про щось знають більше, у чомусь вправніші. На нашу думку, порівнювати дошкільника можна лише самого з собою - у динаміці його розвитку, особистісного зростання. Малюк проживає повноцінно кожен свій день у дошкільному дитинстві, а оцінюємо ми ті його зусилля, яких він доклав для отримання очікуваного результату, для прояву творчості.

Враховувати індивідуальний темп розвитку мовленнєвої компетентності

А тепер спробуймо уявити собі групу з 20 дітей, які одноставно і рівною мірою проявили б інтерес до іноземної мови та були задоволені єдиними методами і прийомами педагога. Реально? Звісно, що ні! Тому ми переконані: необхідно забезпечити можливості для індивідуального темпу розвитку мовленнєвої компетентності кожного дошкільника. При цьому слід враховувати індивідуальні особливості кожної окремої дитини, соціальні умови, в яких вона зростає тощо.

Якщо ж дитина має інтерес до вивчення іноземної мови і фізично та психологічно готова до цього, для неї необхідно визначити чітку розвивальну перспективу. Щоб дитячі зусилля не виявилися марними, педагоги і батьки зобов'язані розпланувати цей процес на майбутнє з урахуванням можливості продовження вивчення іноземної мови у школі, гуртках тощо. Епізодичність, тривала перерва у навчанні призводять до втрати навичок, стирання у пам'яті словникового запасу тощо.

Дуже важливо визначити оптимальний вік для ефективного опанування малюком іншої мови. Треба пам'ятати, що у більшості дошкільників у п'ять років достатньо сформовані артикуляційні

уклади, зникають чи усуваються вікові відхилення у звуковимові, слово стає стимулятором свідомості, духовності, формує позицію і ставлення дитини до довкілля. Проте досить часто фіксуються вади звуковимові і на шостому році життя. Вважаємо за доцільне розглядати такий факт як стимул до активізації логопедичної роботи. Немає сумнівів, що для постановки, автоматизації звуків умови дошкільного навчального закладу сприятливіші, аніж у школі.

Виховуй так, як велить природа

Сучасні дослідження генетичної психології свідчать, що в успішному опануванні дитиною рідною мовою домінують природні передумови: виховуй так, як велить природа. Вивчаючи проблему мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку, сучасний дослідник Петро Бачинський зазначає, що людина генетично зберігає інформацію про рідну й чужі засвоєні мови. Дослідження

впливу нейрон – лінгво - екологічних чинників на інтелектуальний розвиток дітей у великому промисловому місті дали змогу зробити такі висновки: у більшості випадків (за майже однакових чи дуже близьких показників стану організму) обстежені діти з дошкільних навчальних закладів мали надто різний рівень інтелектуальної готовності до навчання в школі. Та й пізніше вони істотно відрізнялися за здатністю засвоювати навчальні матеріали.

Поділялися дошкільники умовно на три категорії:

- діти, які першою заговорили родовою мовою матері, встигали з усіх предметів на 90%;
- діти, які першою засвоїли родову мову батька, що не збігалася з мовою матері, а отже, була нерідною за материнською лінією, - встигали з усіх предметів на 71%;
- діти, які першою засвоїли мову, що не була рідною ні для батька, ні для матері, - встигали з усіх предметів на 52%.

Таким чином, погано збережене уміння розмовляти рідною мовою та над раннє оволодіння іншою гальмує інтелектуальний розвиток дітей. Цей висновок зобов'язує дорослих, які перебувають поруч з малюком, спілкуватися його рідною мовою з ним, між; собою, домірно визначати час вивчення дитиною інших мов. Адже очікувані результати у майбутньому визначаються мірою виваженості сьогодні.